

Három székelyföldi erdészprofesszor

„Bencze Gergely [...] Nevéhez fűződik a működéséig kizárólag bányászati és kohászati célokat szolgáló [selmecbányai főiskolai] kémiai oktatás erdészeti tartalommal való megtöltése és egy mintaszerű laboratórium felállítása.”

/Erdészeti-Vadászati-Faipari Lexikon. Bp., 1964./

Ismeretes, hogy a *selmeci akadémián* 1872-től az általános erdészeti képzés mellett az *erdőmérnöki* szakosztályban is megindult az oktatás. Ennek következtében az 1846-1872 között létező, egységes erdészeti tanszék helyett létrejöttek az erdőrendezéstani, az erdőhasználati és a növényteni katedrák, melyeket 1884-től az *erdészeti vegytani tanszék* követett.

Ez utóbbi működése 38 évig *Bencze Gergely* (Lemhény, 1854-1925, Sopron) nevéhez fűződött, ki 1875-79 között tanult Selmecen, s szerzett erdőmérnöki képesítést. Az 1879-82 közötti években a kincstári erdészet szolgálatában állt, majd 1882-től 1885-ig a müncheni egyetemen állami ösztöndíjjal kémiai és talajtani tanulmányokat folytatott, minek köszönhetően 1885-től 1923-ban történt nyugdíjba vonulásáig az erdészeti vegytani tanszék vezetője volt.

Bencze Gergely tevékeny kutató munkát fejtett ki. Ezek közül megemlíthjük a *bükkfának papírgyártási célokra való feldolgozásával* kapcsolatos kísérleteit /Erdészeti Lapok, 1925./, valamint az *Erdészeti Kísérletek* 1901. évfolyama 121-126. oldalain megjelent, A szabédi külső erdészeti kísérleti telep meteorológiai feljegyzései 1899. év június 7-től 1900. év december végéig c. dolgozatát.

Bencze Gergely egyidőben volt tanszékvezető akadémiai (főiskolai) tanár *Csiby Lőrinc* (Ditró, 1849-1903, Selmecebánya) és *Téglás Károly* (Sepsiszentgyörgy, 1864-1916, Budapest) is. (1904-től az intézmény új neve: Bányászati és Erdészeti Főiskola, a tanulmányi idő pedig egységesen négy év lett.)

Csiby Lőrinc 1870-73 között tanult erdészetet Selmecen. Az 1874 és 1895 közötti időszakban a kincstári erdészetnél erdőbecslő, erdőrendező és erdőmester volt. 1895-1903 között volt az erdőhasználati tanszék tanára és vezetője. Megvetette alapját az akadémiai gyümölcsfaiskolának. Vízépítéstani munkássága jelentős. Találmányai közül megemlíthjük az összeadó gépet, az egyetemes felrakó műszert stb. A fotogrammetriát* erdőgazdasági téren elsők között alkalmazta. (* : tárgyak mértani adatainak meghatározása fényképük alapján.)

Csiby Lőrinc neve és munkássága szülőföldjén nem merült feledésbe. A *Hargita Kalendárium* 1980. Arcképcsarnok c. kislexikona - *Bakó László* mun-

kája - azok között említi, kiket Hargita megye lakói szellemi elődeinek tekint és kikre büszke.

Hasonlóképpen Csiby Lőrincz, a harmadik székelyföldi erdészprofesszort, *Téglás Károlyt* is, akit az erdésztársadalom munkásságának teljében veszítette el.

Hármuk közül Téglás Károly életében találjuk a legmeglepőbb változatosságot, ui. *A selmecbányai akadémia oktatóinak lexikona. 1735-1918* (szerkesztette Zsámboki László) c., Miskolcon 1983-ban megjelent kiadvány tanúsága szerint: 1882-85 között tanult Selmecen erdészetet. 1890-ben államvizsgázott (későn, öt év után). Közben gyakornoki idejét töltötte. 1890-93-ban tanársegéd a *növénytani* tanszéken. 1893-96-ban erdőgondnok Topánfalván. 1896-1903 között a brassói erdőhivatalnál, 1898-tól annak vezetőjeként tevékenykedett (Ez az *állami kezelésbe* vett községi erdők ügyeit intéző erdőhatóság volt.) 1903-1907 között az *erdőhasználati* tanszék tanára és vezetője, 1907-től a földművelésügyi minisztériumban teljesített szolgálatot, hol 1911-től az *állami erdők* ügyeinek legfőbb irányítója volt. 52 éves korában érte a halál.

Téglás Károly sokoldalú szakíró volt. Tanársegéd korában írta az 1893-ban megjelent *Erdővédelem „cz. jeles művét”* - Vadas Jenő szavaival élve -, mely évtizedekig egyedüli ilyen tárgyú, önálló magyar nyelvű szakkönyv volt. Mint főiskolai tanár két könyvművet írt (Mezőgazdasági encyclopédia, valamint Vadászattan és fegyvertan). Munkássága kiterjedt az akkori idők egyik legtöbbit vitatott területére is, az *erdei legeltetésre*. Az erdő- és mezőgazdaság között mutatkozó ellentétek kiegyenlítése c. dolgozata /megjelent 1911-ben az Erdészeti Lapok hasábjain/ az e témával kapcsolatos írások egyike.

Három, 1870 és 1885 között Selmecbányán tanult kiváló erdész (erdőmérnök) pályafutásáról írtunk. *Vadas Jenő: A selmeczbányai M. Kir. Erdőakadémia története és ismertetője* /Bp., 1896./ c. könyve az *erdélyi ifjakra* vonatkozóan számos más adatot is közöl: ösztöndíjakról tájékoztat, melyek alaptőkéje 1870-ben 68.572 forint, évi tiszta jövedelme pedig 2896 forint volt. Az erdélyi fiatalok selmeci taníttatását elősegítő alap az 1850-es években Erdélyben használatba hozott 5 forintos vadászjegyek árából keletkezett. Vadas könyvéből továbbá azt is megtudhatjuk, hogy az akadémia hallgatóságának együletét nyolc körbe szervezték, melyek közül az 5. az *erdélyi*, a 6. a *bánsági* volt.

E körök szakestélyein aztán felcsendült az *Erdész himnusz* kedves dallama is, mely - nagyon helyesen - a vidéki, természethez közeli élet szépségeire nevelte a hallgatóságot:

„Erdész vagyok, csöndes tanyám
Erdő mélyében áll,
Hová csak farkas és madár,
Szelíd kis őz talál.
Feledve rég a külvilág,
Csendes az életem.
/: És mégis megsebzé szívem
Az égő szerelem :/”